

Dit heeft de stad een paar miljoen opgeleverd

Sight Landscaping aan basis omslag naar integraal beheer in Arnhem

Harrie van Winsen, stadsdeelmanager van de gemeente Arnhem, praat er niet omheen. Natuurlijk heeft de beslissing om integraal te gaan beheren en de zaken in de binnenstad helemaal in handen van Sight te leggen financieel fors opgeleverd. Maar er is meer. 'Als je mij in 2003 had verteld dat we met zo'n klein budget in 2015 nog zo veel zouden realiseren, had ik het niet geloofd', zegt Van Winsen. Als stadsdeelmanager is hij in Arnhem verantwoordelijk voor de deelgebieden centrum en noordoost.

Auteur: Peter Voskuil

Er is in de tussentijd in Arnhem dan ook wel het een en ander veranderd. Eerlijk is eerlijk, de kwaliteitsniveaus zijn wel bijgesteld, maar het kwaliteitsniveau dat is afgesproken wordt wel makkelijker en dus voor veel minder geld gehaald. Om de overstap naar integraal onderhoud te maken, werd de stad opgedeeld in vier gebieden. 'Wij hadden ooit een plantsoendienst, gemeentewerken en een reinigingsdienst', vertelt oudgediende Van Winsen. 'Tot 2003 hadden we alles in eigen beheer. Uitbesteden deden we op

regiebasis en we hadden bestekken lopen, maai-bestekken bijvoorbeeld.'

Een voorwaarde bij de overstap was dat het eigen personeel onderdeel van het bestek werd. Zij verhuisden mee naar de aannemers. Veel van dat personeel is inmiddels alweer weg daar, van baan veranderd of met pensioen, vertelt hij. 'De efficiëntie is omhoog gegaan. Voor die tijd hadden we verschillen in de stad. Onder het personeel dat wij hadden, was het ziekteverzuim

bijvoorbeeld heel hoog.' Ook het samenwerken van vakmensen van de groene kant met mensen die afstand tot de arbeidsmarkt hadden, leverde wel eens conflicten op.

Dankzij Sight – toen nog ISS Landscaping – en partijen als Van de Haar en Vaarkamp in de drie andere deelgebieden heeft Arnhem geleidelijk de stap naar integraal beheer kunnen maken. 'Mensen zijn multifunctioneel geworden; het is veel makkelijker nu om te schuiven. De aannemer

Fennita van den Hardenberg (Sight Landscaping) en Harrie van Winsen (gemeente Arnhem). 'Dat we met zo'n klein budget in 2015 nog zo veel zouden realiseren, had ik in 2003 nooit geloofd.'

'Veegbeheer heeft zijn werk niet gedaan', vonden de onkruidbestrijders dan. Andersom vonden de vegers dat weer typisch de verantwoordelijkheid van onkruidbeheer. 'Marktpartijen zoeken de ruimte op om te verdienen; zo werk dat nou eenmaal', zegt Van Winsen. 'Dan wordt op sommige momenten echt de ondergrens opgezocht.' Veel van dit soort hokjesdenken en afschuiven van verantwoordelijkheden behoort inmiddels definitief tot het verleden. Het maakt niet uit door wat en wie; het moet gewoon schoon zijn.

Aansturing

Organisatorisch vraagt dat veel aansturing door de aannemer. Dat betekent automatisch dat deze ook veel in het gebied aanwezig moet zijn. Fennita van den Hardenberg is namens Sight Landscaping Services projectleider integraal beheer Arnhem binnenstad. 'Er is geen formule, geen beste manier van werken', zegt zij over dat integrale beheer. 'De les van Arnhem is dat het prettig werken is met integraal bestek, goedkoper ook, en dat er meer ruimte is voor preventie.'

Vegen, onkruidbestrijding op verharding, algemeen groen (bomenonderhoud), zwerfafval opruimen, prullenbakken legen, schoonmaak van de binnenstad na Koningsdag: alle voorkomende werken van grijs tot groen liggen op het bordje van de integraal beheerder. Het klinkt als een stressbaan. Natuurlijk is het hard werken, maar met die stress valt het in de praktijk wel mee. Het voordeel van integraal beheer is dat je niet meer afhankelijk bent van andere partijen, vertelt Fennita. 'Je hebt als partij alles zelf onder controle. Je bepaalt zelf heel makkelijk wanneer je wat gaat doen, hoe je het beeld in stand houdt. Je kunt zelf bepalen welke methodes je kiest om onkruid te verwijderen of te bestrijden.'

De wijzende vingers tussen afdelingen en aannemers zijn verdwenen. Er is een heel andere *state of mind* voor teruggekomen, constateert zij als projectleider. 'Medewerkers kijken integraal, zijn multifunctioneel geworden. Als er iets niet klopt, pakken ze het veel sneller mee. Afvalploegen gaan bijvoorbeeld niet meer zonder schoffel en stoffer en blik weg.'

De gemeente wil de binnenstad op A-niveau hebben. De bestrating bestaat daar uit veel natuursteen, kinderkopjes en boomspiegels met boomroosters. In het centrum wordt daarom door Sight veel met hete lucht, branden en stoommachines gewerkt. Daarbuiten is gekozen

voor C-niveau, wat neerkomt op de inzet van onder andere borstelmachines, bosmaaiers en veegmachines met onkruidborstels.

Er is in de tussentijd in Arnhem dan ook wel het een en ander veranderd

Beheersing

Sight zet daarbij ook vol in op vroegtijdige beheersing. Dat betekent veel vegen om de voedingsbodem voor onkruid op tijd weg te halen. Ook loopt er een uitvoerder rond die vuile plekken aanpakt.

'We proberen de zaken voor te zijn, zodat je hetzelfde beeld houdt', legt Van den Hardenberg uit. Besparen is volgens haar op korte termijn fantastisch, maar je schuift er ook kosten mee vooruit. 'De beheersing wordt dan veel zwaarder; voor je het weet heb je dan hele onkruidpakketten. Het heeft aan het begin ook vrij lang geduurd voor we op kwaliteit zaten.'

Chemie speelt daarbij geen enkele rol. 'In Arnhem wordt al jaren niet meer chemisch gewerkt. Ik kan me dat in ieder geval niet uit mijn tijd herinneren', zegt Fennita, die al vanaf 2008 bij het beheer in de stad betrokken is. 'De gemeente Arnhem is altijd vooruitstrevend geweest, niet alleen met chemie, maar dus ook met uitbesteden.'

Social return

In de bestekverplichting staat dat Sight verplicht is om zeven procent van de aanneemsom aan social return te besteden. Dat betekent dat Sight mensen met een achterstand op de arbeidsmarkt opleidt in het groen, en ook mensen uit de bijstand, Wajong en sw aan werk helpt. Het is een verplichting waar Sight graag aan voldoet. Daarbuiten probeert het bedrijf zo nu en dan nog wat extra's te doen. Zo gaat Sight in Arnhem met elektrische auto's de weg op, en heeft de nieuwe veegwagen een streng duurzaam Europees label. 'Je merkt wel dat dat gewaardeerd wordt door de gemeente', zegt Fennita. 'Duurzaamheid is daar belangrijk.'

Henri Schuurman, algemeen directeur van Sight, denkt dat die combinatie met social return een sleutelrol gaat spelen in het integraal beheer. 'Die functie had de plantsoendienst vroeger ook al. Dat is ook volkomen logisch, omdat het werk en de mensen in ons type bedrijf daar ook heel geschikt voor zijn.'

bepaalt de inzet en de momenten van inzet, en je merkt dat daarmee de pieken en dalen uit het werk zijn gehaald. Ik denk dat dat de grote winst is.' De gemeente Arnhem werkt met beeldkwaliteit en heeft het schouwen uitbesteed aan een onafhankelijke partij.

Discussies

Door aannemers totale verantwoordelijkheid te geven, zijn ook veel andere discussies naar de achtergrond verdwenen. Neem bijvoorbeeld de klassieker van onkruid in het zand op de straat.

Bloemkoolwijken

Integraal beheer heeft volgens hem nog een belangrijk voordeel: de verschillen in beeld tussen de afzonderlijke disciplines zijn verdwenen. 'Een vuile straat met erachter een heel schoon plantsoen heeft natuurlijk eigenlijk geen zin', vindt Schuurman. 'Integraal beheer zorgt ook voor meer burgertevredenheid.'

Een voorwaarde bij de overstap was dat het eigen personeel onderdeel van het bestek werd

Integraal beheer is volgens hem een complexe materie. 'Eén methode die heilig is, daar geloof ik absoluut niet in. Vaak wordt dat soort geluiden ingegeven door marktpartijen die erg gericht zijn op het verkopen van machines.'

De algemeen directeur gelooft zelfs niet in één allesomvattende mix van beste methodes. Steden onderling of plattelandsgemeenten onderling verschillen ook te veel om elkaar zonder problemen te kopiëren. Wel denkt hij dat beheerders op wijkniveau van elkaar kunnen leren. Neem

bijvoorbeeld de zogenoemde 'bloemkoolwijken' uit de jaren zeventig en tachtig, woonerven die wemelen van de obstakels. Hoe ga je daarmee om?

Schuurman: 'Ik zou iedereen willen adviseren om binnen vijf jaar op integraal beheer over te stappen. Misschien zijn er gemeenten die heel goede redenen hebben om het niet te doen, maar ik heb die redenen tot nu toe niet gehoord.'

Wiskunde

Een ander advies bij integraal beheer aan bestuurders is om langjarige contracten af te geven, en aannemers zo veel mogelijk zekerheid te bieden. 'Je ziet professionele gemeenten dat ook wel doen. Vijf, zeven jaar zelfs al. Vaak gaat dat wel in combinatie met een aantal opties op verlengen, maar toch.'

Zekerheid zorgt dat marktpartijen ook bereid zijn om echt in een gebied te investeren. Met speciale machines, maar ook met kennis. 'Het is geen hogere wiskunde. Je kunt het leren, als je maar de tijd krijgt van de opdrachtgever. De opleiding integraal beheerder bestaat niet. Elke stad is anders ingericht; het is echt maatwerk. Als je langere tijd in een gebied werkt en de omgeving

goed kent, zoals wij in Arnhem, dan levert dat echt kostenbesparingen op.'

Kun je daardoor niet bijna automatisch bij een volgende aanbesteding nog weer lager inschrijven, en zodoende een voorsprong op concurrenten opbouwen?

Ja, antwoordt Schuurman. Om er meteen in één zin aan toe te voegen dat zo iets als zekerheid bij dit soort klussen niet bestaat. 'Zolang de markt nog zo onder druk staat als nu, hou je altijd superlage inschrijvingen bij aanbestedingen. En het zal ook de eerste keer niet zijn dat een partij zich vergist in haar berekeningen en daardoor bij toeval ineens als goedkoopste uit de bus komt.'

Stuur of twitter dit artikel door!

Scan of ga naar:

www.stad-en-groen.nl/artikel.asp?id=41-5137

